

عنوان مقاله:

علل اربعه از دیدگاه ابن باجه: رفع دوگانگی موجود در تمایز ماده و صورت ارسطویی

محل انتشار:

مجله تاریخ علم، دوره 17، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 39

نویسندگان:

سید محمود یوسف ثانی - دانشیار موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

غلام حسین مقدم حیدری - پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

فائزه اسکندری - گروه تاریخ علم و فناوری دوره اسلامی. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. تهران. ایران

خلاصه مقاله:

ابن باجه در موضوع علل چهارگانه از فلسفه طبیعی ارسطو تبعیت کرده است اما در نوع تبیین خود از این علل از «منطق» و «نظریه شوق طبیعی» بهره برده است. او علل چهارگانه را در قالب «جنس و فصل» تعریف می کند و همه این علل را «محمولات ذاتی» به حساب آورده است. ابن باجه در تبیین علل چهارگانه بر اساس چهار شوق طبیعی، به شوق پنجمی با عنوان «وجود خارجی» و «وجود ذهنی» اشاره می کند که حاکی از یک وجود خارجی در جسم و دو وجود ذهنی در محرک و متحرک است. وی با اثبات معنای دوگانه «موضوع»، به دوگانگی مفهوم صورت می رسد و این مساله در نهایت به معنای دوگانه آن (صورت خارجی و صورت عقلی) منتج می شود. در مقاله حاضر براهین و استدلال های او در این باره بررسی خواهد شد. مفهوم دوگانه صورت در آراء و اندیشه های ارسطو به دو معنای «صورت مادی» و «صورت غیرمادی» موجود است، ولی شواهد حاکی از آن است که وی به طور صریح به «صورت معقول» اشاره ندارد. بر اساس یافته های این پژوهش، اشاره به «صورت معقول» در دیدگاه ابن باجه کاملا مشهود است و می توان از این نظر او را متأثر از اندیشه های افلاطون دانست.

کلمات کلیدی:

ابن باجه، ارسطو، صورت مادی، صورت معقول، علل چهارگانه، ماده

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1897986>

